



Datum
2023-10-18
Adress
August Palms Plats 1
Diarienummer
STK-2023-957

Yttrande

Till
Utbildningsdepartementet

Remiss från Utbildningsdepartementet - Informationsförsörjning på skolområdet Skolverkets ansvar (SOU 2023:21) U2023/01873

Sammanfattning

Malmö stad ställer sig positiv till förslagen som lämnas i utredningens delbetänkande för att lösa det tidigare problemet med informationsförsörjning, och anser att det är av fortsatt stor vikt att informationsförsörjningen inom skolan är välfungerande.

Malmö stad vill lämna vissa synpunkter och kommentarer på innehållet i utredningen. Dessa har en koppling till resursfördelning och de föreslagna bestämmelser som rör dataskydd respektive sekretesslagstiftningen, och de delar som handlar om informationsförsörjning kopplat till det systematiska kvalitetsarbetet. Dessutom lämnas synpunkter på den mer begränsade uppdragsverksamhet som utredningens förslag innebär, och vikten av att regeringen noga följer förberedelsearbetet när dataöverföringen övergår från Statistiska centralbyrån (SCB) till Statens skolverk (Skolverket).

Vidare ser Malmö stad en risk att eventuella konsekvenser av lagförslagen är underskattade. Insamling, bearbetning och analyser av uppgifterna från huvudmännen är komplexa processer som bygger på komplexa system och en ansvarsfördelning mellan Skolverket, SCB och huvudmännen som gällt under lång tid. Därmed ser Malmö stad en risk för oförutsedda konsekvenser om inte den komplexiteten beaktas i utredningen.

Yttrande

Informationsförsörjning kopplat till resursfördelning

Malmö stad vill lämna följande synpunkter på delbetänkandets förslag på förändringar i skollagen och offentlighets- och sekretesslagen (OSL).

Dataskydd

Utredningen har utarbetat ett omfattande förslag på ny lagstiftning i syfte att reglera Skolverkets nya uppdrag ur dataskyddslagstiftningens perspektiv (s. 223 ff.). I författningsförslaget till nya personuppgiftsbestämmelser i skollagen, närmare bestämt i 26 a

kap. 4 §, framgår att Skolverket är ”personuppgiftsansvarig för alla personuppgiftsbehandlingar” medan det i utredningen står att ”Skolverket är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför i verksamheten med informationsförsörjning” (s. 247). Malmö stad vill understryka att det kan finnas anledning att vara så tydlig som möjligt i lagtext för att på så vis eliminera eventuella framtida frågor om vad det är Skolverket enligt 26 a kap. 4 § skollagen mer specifikt är personuppgiftsansvarig för.

Sekretess

Malmö stad ser positivt på förändringarna i OSL (s. 279 ff.). Dessutom vill Malmö stad särskilt trycka på att en översyn av vilka sekretessbestämmelser som skyddar enskilda huvudmän och hindrar granskning av dessa aktörer är mycket angelägen. Frågan om sekretess till skydd för fristående huvudmän har särskild betydelse för processerna för den kommunala huvudmannen för förskoleverksamheten. I och med att kommunen ansvarar för tillsyn över fristående förskolor skyddas dessa av 30 kap. 27 § OSL. Detta kan vara något som utredningen har förbiset, men som ständigt innebär ett omfattande arbete för kommunen. Kammarrättspraxis på området spretar och vid genomläsning av övriga rättskällor tycks inte bestämmelsen vara ägnad att tillämpas på skolföretag. Malmö stad välkomnar därför initiativet att genomlysna frågan om insyn i fristående huvudmäns verksamheter.

Informationsförsörjning kopplat till systematiskt kvalitetsarbete

I delbetänkandet framgår att inrapporteringen kommer fortsätta fungera på samma sätt och att inga nya uppgifter föreslås samlas in (s. 32). Malmö stad ser gärna att följande synpunkter beaktas om Skolverket tar över ansvaret från SCB, då ansvarsförändringen ger ett bra tillfälle för ett utvecklingsarbete. Även insamlingen av uppgifter om barn och personal i förskola per den 15 oktober berörs i delbetänkandet, (avsnitt 5.2.2. ”Årligen återkommande statistik – Barn och personal i förskolan”, s. 116).

Insamlingsförfarandet skiljer sig mellan barn- och personaluppgifter

Insamlingsförfarandet skiljer sig mellan barn- och personaluppgifterna, vilket bör ses över. Barnuppgifterna tar inte hänsyn till beläggning eller vistelsetid, utan räknar antal barn inskrivna på förskolan 15 oktober. Personaluppgifterna utgår däremot från tjänstgöringsomfattning i barngrupp. Detta innebär att nyckeltal såsom personaltäthet kan bli missvisande, då de tar hänsyn till närvaro hos personal men inte till hur många av de inskrivna barnen som är på plats (beläggning) samt hur länge de är på plats (vistelsetid). För att statistiken ska spegla verksamheten bättre bör det utredas hur insamlingsförfarandet påverkar statistiken och utifrån detta bör eventuella justeringar i insamlingsförfarandet ske.

Definition av barngrupp är för vag

I rapporteringen av barnuppgifterna definieras barngruppen som ”den grupp som barnen ingår i större delen av dagen i förskola”. Malmö stad anser att definitionen är för vag och

därmed öppen för olika tolkningar. För att kvalitetssäkra uppgifter om barngruppernas storlek önskas tydligare riktlinjer för bedömningen av ”större delen av dagen”.

Insamlingsdatumen påvisar inte säsongsvariationer – bör även ske på våren

I nuläget samlas barn- och personaluppgifter in den 15 oktober. I år genomfördes även en mindre insamling 15 april. Det är viktigt att staten får uppgifter och kunskap om den årsvariation som gäller i förskolan. Om Skolverket tar över insamlingen från SCB, anser Malmö stad att uppgifterna fortsättningsvis bör samlas in både den 15 oktober och 15 april.

Ytterligare behov av statistik

I samband med att Skolverket tar över informationsförsörjningen från SCB, anser Malmö stad att det är ett bra tillfälle att inventera och undersöka vilka uppgifter som olika skolformer har behov av, för att säkerställa att den insamlade informationen motsvarar de faktiska behoven. Delbetänkandet lyfter denna fråga och Malmö stad delar uppfattningen att informationsbehovet inte är statistiskt (avsnitt 4.3 ”Skolverket ska ansvara för informationsförsörjningen inom sitt verksamhetsområde”, s. 101). Därmed ser Malmö stad att Skolverkets övertagande av informationsförsörjningen ger tillfälle att börja se över informationsbehoven.

I relation till huvudmannens systematiska kvalitetsarbete menar Malmö stad till exempel att uppgifter om personalomsättning skulle vara gynnsamma. Personalomsättning är en viktig strukturell faktor som påverkar de pedagogiska relationerna och därigenom förskolornas möjligheter att erbjuda barnen den omsorg och undervisning de har rätt till. Att det finns kontinuitet inom personalgrupperna är en förutsättning för att de pedagogiska relationerna mellan barn och vuxna ska kunna etableras och upprätthållas.

En mer begränsad uppdragsverksamhet

Malmö stad vill framhålla att förutom uppgifter om resursfördelning (avsnitt 12.2.2 ”En mer begränsad uppdragsverksamhet”, s. 322) är det viktigt att kommunerna fortsatt kan följa elevers sysselsättning efter studierna och att mäta effekter av utbildning. Det påverkar kommunernas möjlighet att utvärdera utbildningarnas effekt på individers sysselsättning och etablering över tid samt hur väl utbildningarna är anpassade efter arbetsmarknadens behov. Idag levereras sådana analyser av SCB i och med att de har möjlighet att göra slagningar mellan olika register, och det är viktigt att det säkerställs att sådana analyser är möjliga även framöver. Det finns en risk att kommunspecifika beställningar av statistik inte kan genomföras om Skolverket inte har kapacitet för motsvarande analyser som SCB har. Därmed vill Malmö stad framhålla att det är viktigt att Skolverkets uppdragsverksamhet följs upp och utvärderas för att säkerställa att kommunerna får tillgång till de uppgifter inom skolområdet som de har behov av för att kvalitetssäkra utbud och dimensionering.

Inrapportering av uppgifter

Utredningen utgår från att förslagen inte kommer att medföra ökad administration eller ökade kostnader för kommuner och regioner. Dock går det inte att utesluta initiala problem

med nya IT-system (avsnitt 13.2, ”Konsekvenser för kommuner och regioner”, s. 334). Malmö stad vill framhålla att det även kan krävas anpassningar av system där data hämtas när dataöverföringen övergår från SCB till Skolverket. Därför är det särskilt viktigt att regeringen noga följer Skolverkets och SCB:s förberedelsearbete och säkerställer beredskap för att vid behov kunna förändra tidplanen och kompensera kommuner för eventuellt ökade kostnader.

Ordförande

Katrín Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

Pamela Lindqvist

Anders Skans (V) och Tobias Petersson (V) reserverar sig mot beslutet och avser lämna in en skriftlig reservation.